

## **Spojené veci T-427/04 a T-17/05**

**Francúzska republika a France Télécom SA**

**proti**

**Komisii Európskych spoločensk**

„Štátna pomoc — Režim zdanenia France Télécom živnostenskou daňou počas rokov 1994 až 2002 — Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariaďuje sa jej vymáhanie — Výhoda — Premlčanie — Legitímna dôvera — Právna istota — Porušenie podstatných formálnych náležitostí — Kolegialita — Právo na obhajobu a procesné práva dotknutých tretích osôb“

Rozsudok Súdu prvého stupňa (tretia komora) z 30. novembra 2009 . . . . II - 4322

### **Abstrakt rozsudku**

- 1. Komisia — Zásada kolegiality — Dosah — Možnosť Komisie splnomocniť jedného zo svojich členov, aby prijal určité kategórie správnych a riadiacich aktov  
(Články 219 ES a 253 ES)*
- 2. Pomoc poskytovaná štátmi — Preskúvanie Komisiou — Správne konanie  
(Článok 88 ods. 2 a 3 ES)*

3. *Pomoc poskytovaná štátmi — Preskúmanie Komisiou — Správne konanie — Povinnosť Komisie vyzvať dotknuté osoby na predloženie ich pripomienok*  
(Článok 88 ods. 2 ES)
4. *Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Osobitný režim zdanenia podniku*  
(Článok 87 ods. 1 ES)
5. *Pomoc poskytovaná štátmi — Rozhodnutie Komisie — Posúdenie zákonnosti rozhodnutia na základe informácií dostupných v čase jeho prijatia*  
(Článok 87 ES)
6. *Pomoc poskytovaná štátmi — Pojem — Selektívna povaha opatrenia — Odchýlka od všeobecného daňového systému — Odôvodnenie založené na povahe a štruktúre systému — Dôkazné bremeno*  
(Článok 87 ods. 1 ES)
7. *Pomoc poskytovaná štátmi — Vymáhanie protiprávnej pomoci — Pomoc poskytnutá v rozpore s procesnými pravidlami článku 88 ES — Prípadná legitímna dôvera príjemcov — Ochrana — Podmienky a obmedzenia*  
(Článok 87 ods. 1 ES a článok 88 ES; nariadenie Rady č. 659/1999, článok 14)
8. *Pomoc poskytovaná štátmi — Rozhodnutie Komisie konštatujúce nezlučiteľnosť pomoci so spoločným trhom a nariaďujúce jej vrátenie — Možnosť Komisie prenechať výpočet presnej sumy, ktorá sa má vrátiť, vnútroštátnym orgánom*  
(Článok 88 ods. 2 ES)
9. *Pomoc poskytovaná štátmi — Vymáhanie protiprávnej pomoci — Desiatročná premlčacia doba článku 15 nariadenia č. 659/1999 — Začiatok plynutia premlčacej doby*  
(Článok 88 ods. 2 ES; nariadenie Rady č. 659/1999, článok 15)

1. Podľa článku 219 ES sa Komisia uznáva rozhodnutím väčšiny členov. Takto stanovená zásada kolegiality spočíva na rovnosti členov Komisie pri účasti na prijímaní rozhodnutia a znamená predovšetkým to, že jednak sa o rozhodnutiach uznáva kolégium spoločne a jednak všetci členovia

kolégia sú z politického hľadiska spoločne zodpovední za prijaté rozhodnutia.

Hoci Komisia môže bez toho, aby bola porušená zásada kolegiality, splnomocniť jedného zo svojich členov, aby prijal určité

kategórie správnych a riadiacich aktov, rozhodnutia, ktorými Komisia rozhoduje o existencii štátnej pomoci, o jej zlučiteľnosti so spoločným trhom a o potrebe nariadiť jej vymáhanie, predpokladajú preskúmanie zložitých skutkových a právnych otázok a v zásade ich nemožno kvalifikovať ako správne a riadiace akty. Z toho vyplýva, že keďže výrok a odôvodnenie rozhodnutí tohto druhu, ktoré musia byť odôvodnené podľa článku 253 ES, predstavujú nedeliteľný celok, prináleží podľa zásady kolegiality iba kolégium, aby ich prijalo oba zároveň. V zásade teda prináleží kolégium členov Komisie, aby prijalo definitívnu verziu rozhodnutí, ktorými sa rozhoduje o existencii štátnej pomoci a o jej zlučiteľnosti so spoločným trhom. Po tomto prijatí možno v texte tohto rozhodnutia vykonať iba čisto ortografické alebo gramatické úpravy, pričom akákoľvek iná zmena je vo výlučnej právomoci kolégia.

rozhodnutie vo všetkých jeho skutkových a právnych častiach.

(pozri body 116 — 119)

2. Rešpektovanie práva na obhajobu v akomkoľvek konaní začatom proti určitej osobe, ktoré môže viesť k aktu spôsobujúcemu jej ujmu, predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva. Táto zásada vyžaduje, aby sa osobe, proti ktorej Komisia začala správne konanie, umožnilo počas tohto konania účinne vyjadriť svoje stanovisko k existencii a relevantnosti tvrdených skutočností a okolností a k dokumentom, o ktoré Komisia opiera svoje tvrdenie o existencii porušenia práva Spoločenstva.

Nemožno však vylúčiť, že kolégium členov Komisie poverí jedného alebo viacerých svojich členov prijatím definitívneho textu rozhodnutia, ktorého podstatu definovalo na svojich zasadnutiach. Keď kolégium využije túto možnosť, prináleží súdu Spoločenstva, ktorému je predložená otázka regulárnosti výkonu tohto splnomocnenia, aby overil, či sa možno domnievať, že kolégium prijalo sporné

V oblasti štátnej pomoci nemôže mať Komisia povinnosť predložiť úplnú analýzu dotknutého opatrenia vo svojom oznámení o začatí konania vo veci formálneho zisťovania. Je naopak nevyhnutné, aby Komisia dostatočným spôsobom definovala rámec svojho zisťovania, aby tak umožnila členskému štátu, proti ktorému sa začalo konanie, aby sa vyjadril ku všetkým právnym a skutkovým okolnostiam, ktoré tvoria odôvodnenie konečného rozhodnutia, ktorým Komisia rozhoduje o zlučiteľnosti dotknutého opatrenia so spoločným trhom.

Samotná skutočnosť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí zmenila analýzu týkajúcu sa povahy sporného štátneho opatrenia, preto môže mať za následok porušenie práva dotknutého členského štátu na obhajobu iba vtedy, ak údaje obsiahnuté v rozhodnutí o začatí konania alebo následne poskytnuté pri kontradiktórnom prejednaní počas správneho konania, neumožňovali vnútroštátnym orgánom, aby sa účinne vyjadrili ku všetkým skutkovým a právny okolnostiam, ku ktorým prihliada napadnuté rozhodnutie. Rozdiely medzi napadnutým rozhodnutím a rozhodnutím o začatí konania vyplývajúce z toho, že Komisia si v celom rozsahu alebo čiastočne osvojila tvrdenia uvedeného členského štátu, naopak nemôžu mať za následok porušenie jeho práva na obhajobu.

Navyše, aj keď Komisia nemôže mať povinnosť predložiť úplnú analýzu dotknutej pomoci vo svojom oznámení o začatí konania upraveného článkom 88 ods. 2 ES, je naopak nevyhnutné, aby dostatočným spôsobom definovala rámec svojho zisťovania, aby nezbavila právo dotknutých osôb predložiť pripomienky jeho zmyslu. Právo dotknutých osôb na informácie však predsa len nemá väčší rozsah ako právo byť vypočutý Komisiou. Predovšetkým nemôže zahŕňať všeobecné právo vyjadriť sa ku všetkým potenciálne zásadným otázkam nastoleným v konaní vo veci formálneho zisťovania.

(pozri body 146 — 149)

(pozri body 136 — 138)

3. V rámci správneho konania v oblasti štátnej pomoci sa podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, považujú len za dotknuté osoby. Z toho vyplýva, že podnik, ktorý je príjemcom pomoci, sa ani zďaleka nemôže opierať o právo na obhajobu priznané osobám, voči ktorým sa vedie konanie, a má len právo zúčastniť sa správneho konania v primeranom rozsahu so zreteľom na okolnosti prejednávaneho prípadu.

4. Pojem výhoda v zmysle článku 87 ods. 1 ES sa vzťahuje na každé opatrenie, ktoré oslobodzuje podnik od zataženia, ktoré by mal inak znášať. Pojem pomoc je totiž všeobecnejší ako pojem subvencia, pretože zahŕňa nielen pozitívne plnenia, ako sú samotné subvencie, ale aj zásahy, ktoré v rôznych formách zmierňujú obvyklé zataženie rozpočtu podniku a ktoré tým majú rovnakú povahu a rovnaké účinky ako subvencie bez toho, aby boli subvenciami v pravom zmysle slova. Opatrenie, ktorým orgány verejnej moci priznávajú určitým podnikom oslobodenie od dane, ktoré síce nepredstavuje prevod štátnych prostriedkov, ale stavia príjemcov do priaznivejšej finančnej situácie ako iné daňové subjekty, tak predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES.

Komisia je pri preskúmaní opatrenia, ktoré môže predstavovať štátnu pomoc, povinná zohľadniť všetky jeho účinky pre potenciálneho príjemcu a najmä v prípade potreby odpočítať špecifické zaťaženia, ktoré obmedzujú výhodu. Samotná okolnosť, že určité oslobodenie je z pohľadu príjemcu kompenzované zvýšením iného špecifického zaťaženia, ktoré nemá žiadny vzťah k oslobodeniu, naproti tomu nespôsobuje, že oslobodenie nemožno kvalifikovať ako štátnu pomoc.

ktorý je príjemcom pomoci, nemôže pred súdom tvrdiť, že údaje, ktoré Komisia použila v napadnutom rozhodnutí, nijako nesúviseli so skutočnosťou, pokiaľ vychádzali z číselných údajov, ktoré jej oznámil členský štát počas správneho konania.

(pozri body 219, 224)

Určenie, či nadbytočná suma zdanenia zaplatená podnikom za určité obdobie ako paušálny odvod kompenzuje priaznivý daňový rozdiel, ktorého príjemcom bol za iné obdobie, teda závisí od analýzy objektívnych vlastností tohto paušálneho odvodu a od otázky, či ho možno považovať za zaťaženie vnútorne späté s výhodou, ktorá prípadne pre dotknutý podnik vyplývala z jeho podriadenia osobitnému daňovému režimu.

(pozri body 195, 196, 206 — 208)

5. Zákonnosť rozhodnutia v oblasti štátnej pomoci sa posudzuje v závislosti od informácií, ktoré mohla mať Komisia k dispozícii v okamihu, keď toto rozhodnutie prijala. V dôsledku toho podnik,

6. Na účely uplatnenia článku 87 ods. 1 ES treba určiť, či v rámci daného právneho režimu môže štátne opatrenie zvýhodňovať určitých podnikateľov alebo výrobu v porovnaní s inými podnikateľmi, ktorí sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii vzhľadom na cieľ sledovaný dotknutým opatrením. Pojem štátna pomoc sa však nevzťahuje na štátne opatrenia zavádzajúce rozlišovanie medzi podnikmi, ktoré sú v dôsledku toho *a priori* selektívne, pokiaľ toto rozlišovanie vyplýva z povahy alebo zo štruktúry systému zaťaženia, ktorého súčasťou sú tieto opatrenia.

Dôkazné bremeno existencie odôvodnenia založeného na povahe a štruktúre uvedeného systému nesie v zásade členský štát. Z toho vyplýva, že podnik, ktorý bol príjemcom štátneho opatrenia, sa v rámci žaloby o neplatnosť nemôže na podporu svojej argumentácie odvolávať na skutkové okolnosti, o ktorých Komisia nemala vedo-

most' v čase, keď prijala napadnuté rozhodnutie.

(pozri body 228, 229, 232)

7. Zo zásady ochrany legitímnej dôvery, ktorá sa uplatňuje obzvlášť v oblasti kontroly štátnej pomoci podľa článku 14 nariadenia č. 659/1999 týkajúceho sa uplatňovania článku 88 ES, vyplýva, že na ochranu legitímnej dôvery príjemcu štátnej pomoci sa možno odvolávať pod podmienkou, že tento príjemca má k dispozícii dostatočne presné uistenia vyplývajúce z pozitívneho konania Komisie, ktoré mu umožňujú domnievať sa, že opatrenie nepredstavuje pomoc v zmysle článku 87 ods. 1 ES. Naproti tomu v prípade, ak Komisia nezaujme výslovné stanovisko k opatreniu, ktoré jej bolo oznámené, nemôže mlčanie inštitúcie brániť na základe zásady ochrany legitímnej dôvery podniku, ktorý je príjemcom pomoci, jej vymáhaniu.

So zreteľom na kogentnú povahu kontroly štátnej pomoci, ktorú vykonáva Komisia podľa článku 88 ES, však môžu mať podniky, ktoré sú príjemcami pomoci, legitímnu dôveru v jej legálnosť v zásade len vtedy, ak im bola poskytnutá v súlade s postupom stanoveným v tomto článku. Obozretný hospodársky subjekt totiž musí byť za normálnych okolností schopný

ubezpečiť sa, či bol tento postup dodržaný. Preto sa ani členský štát, ktorého orgány poskytli pomoc v rozpore s pravidlami stanovenými v článku 88 ES, nemôže odvolávať na legitímnu dôveru príjemcov, aby sa vyhol povinnosti prijať opatrenia potrebné na účely vykonania rozhodnutia Komisie, ktoré mu nariaďuje vymáhanie pomoci.

Nemožno však vylúčiť možnosť príjemcu protiprávnej pomoci odvolávať sa na mimoriadne okolnosti, ktoré legitímne mohli vyvolať jeho dôveru v legálnosť tejto pomoci a z tohto dôvodu namietaf proti jej vymáhaniu, ak sa preukáže ich existencia.

Navyše oznámenie štátneho opatrenia, ktoré môže podniku prinášaf výhodu, je prostriedkom stanoveným Zmluvou, ktorý umožňuje členským štátom uistiť sa, že neposkytujú podnikom protiprávnu pomoc, a podnikom uistiť sa, že nie sú príjemcami takejto pomoci. Keďže však osobitný daňový režim predstavuje spôsob zdanenia živnostenskou daňou odchyľujúci sa od všeobecného práva a týkajúci sa dvoch podnikov, nie je možné *a priori* vylúčiť, že ide o štátnu pomoc. V tejto súvislosti za neexistencie mimoriadnych okolností v prípade, ak je pomoc vykonaná bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, a teda je protiprávna podľa článku 88 ods. 3 ES, príjemca pomoci nemôže mať

legitímnu dôveru v legálnosť jej poskytnutia.

(pozri body 261 — 263, 270, 276)

8. Komisia nie je povinná uviesť v rozhodnutí, ktorým sa nariaďuje vymáhanie protiprávnej štátnej pomoci, presnú výšku pomoci, ktorá má byť vrátená. Požiadavky práva Spoločenstva v tejto oblasti sa totiž obmedzujú na to, aby jednak vymáhanie protiprávne poskytnutej pomoci viedlo k obnoveniu predchádzajúcej situácie a jednak aby toto obnovenie pôvodného stavu bolo vykonané spôsobom stanoveným vnútroštátnym právom bez toho, aby uplatnenie ustanovení tohto práva mohlo obmedziť pôsobnosť a účinnosť práva Spoločenstva. Stačí teda, že výpočet výšky pomoci, ktorá sa má vymáhať, možno s prihliadnutím na údaje nachádzajúce sa v rozhodnutí vykonať bez neprimeranej ťažkosti. Komisia sa tak môže obmedziť na uloženie povinnosti vrátiť spornú pomoc a prenechať vnútroštátnym orgánom výpočet presnej výšky pomoci, ktorá sa má vrátiť, predovšetkým vtedy, keď tento výpočet vyžaduje zohľadnenie daňových režimov alebo režimov sociálneho zabezpečenia, ktorých podmienky sú stanovené uplatniteľnou vnútroštátnou právnou úpravou.

(pozri body 297 — 299)

9. Podľa článku 15 ods. 1 nariadenia č. 659/1999 právomoci Komisie vymáhať protiprávnu pomoc podliehajú premlčacej dobe, ktorá je desať rokov. Z ustanovení článku 15 ods. 2 uvedeného nariadenia vyplýva, že začiatkom plynutia premlčacej doby je deň, keď pomoc, ktorej vymáhanie nariadila Komisia, možno považovať za poskytnutú, teda v prípade, keď poskytnutie pomoci závisí od prijatia záväzných právnych aktov, je to deň prijatia týchto aktov.

Pokiaľ právny akt zavádza osobitný režim zdanenia uplatniteľný v budúcnosti, pritom nemožno usudzovať, že premlčacia doba začína plynúť v deň prijatia tohto aktu, teda v deň, keď je nemožné s istotou určiť, či tento osobitný režim poskytuje výhodu, ktorá môže predstavovať štátnu pomoc. Naopak treba zohľadniť deň, keď bola skutočne poskytnutá prvá výhoda. To je prípad pomoci, ktorú netvorila osobitné daňové ustanovenia uplatniteľné na príjemcu, ale daňový rozdiel predstavovaný rozdielom medzi výškou platieb živnostenskej dane, ktorú by musel zaplatiť, ak by podliehal všeobecným daniam, a sumou, ktorá mu skutočne bola uložená podľa osobitných daňových ustanovení, ktorým podliehal.

(pozri body 318, 320, 322, 324)